

عنوان مقاله:

ریشه های ادبی، محتوایی و زیباشناختی رنگ آسمان روز و شب در نگاره های سلطان محمد نقاش

محل انتشار:

دو فصلنامه هنرهای صناعی اسلامی، دوره 4، شماره 2 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

هادی بابائی فلاح - دانشگاه هنر اسلامی تبریز

حسن بلخاری قهی - دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

نگارگری قدیم ایران، بخصوص تا ابتدای سده یازدهم هجری، نوعی تصویرسازی نسخ معتبر شعر و ادب فارسی بود. ارتباط محکم میان نگارگری و ادب فارسی موجب شکل‌گیری این پیش فرض شد که نگارگری به تاسی از تمثیلات ادب فارسی، آسمان روز را به رنگ‌های طلایی یا زرد یا قوتی و آسمان شب را به رنگ لاجوردی ترسیم کرده است. با این پیش فرض، بررسی نمودهای رنگی آسمان در نگارگری ایرانی و ریشه‌های ادبی، محتوایی و زیباشناختی آن، هدف پژوهش حاضر قرار گرفت، اما به دلیل گستردگی کمی آثار نگارگری ایرانی، پژوهش به شناخت این وجوه در آثار یکی از مهم‌ترین نگارگران تاریخ نگارگری ایرانی، یعنی سلطان محمد نقاش متمرکز گردید. از میان آثار منسوب به این هنرمند، تعداد هفده اثر متعلق به او تشخیص داده شده و همه این هفده اثر به عنوان نمونه‌های موردبررسی انتخاب گردید. با بررسی وضعیت رنگ آسمان در این نگاره‌ها و تطبیق رنگ‌ها با روایت داستان‌ها درباره روز یا شب بودن زمان وقوع اتفاقات، دورنگ طلایی و لاجوردی، رنگ‌های مورد استفاده برای آسمان‌های روز و شب تشخیص داده شد. همچنین در بیشتر نگاره‌ها، تبعیت کامل نگارگر از روایت متن یا تبعیت نگارگر از روح حاکم بر متن در تعیین روز یا شب بودن زمان وقوع داستان نگاره‌ها، امری ملموس تشخیص داده شد؛ اما در مواردی معدود، نگارگر کم‌توجه یا بی‌توجه به متن ادبی و متکی به تشخیص هنری یا زیباشناسی خود، مسیری متفاوت با این قواعد را پیموده است؛ مسیری که به دلیل عدم آگاهی ما از فضاهای منجر به خلق نگاره‌ها، در هاله‌ای از یک ابهام تاریخی باقی مانده است. به این ترتیب، پژوهش حاضر از طریق یک تحقیق توصیفی و تحلیلی و با یک رویکرد کمی و کیفی به آثار سلطان محمد، ریشه‌های تعیین رنگ‌های طلایی و لاجوردی برای آسمان نگاره‌ها را در شعر و ادب فارسی تشخیص داد و معیارهای زیباشناسی این انتسابات را در تبعیت حداکثری از توصیفات متون ادبی و تبعیت حداقلی از ذوق شخصی نگارگر تشخیص داد.

کلمات کلیدی:

Keywords: Persian Painting - Aesthetics – Soltan Mohammad - Color- Sky Day and Night

واژگان کلیدی: نگارگری ایرانی، زیبایی شناسی، سلطان محمد، رنگ، آسمان روز و شب.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1230239>

